

notitie

Inzet zelftesten na de vakantie

Aanleiding

Eerder is in het ACC-19 gesproken over het loslaten van de maatregelen in de zomerperiode, het reizen naar het buitenland, en risico's die dit zich meebrengt aan het eind van de zomer als mensen weer naar hun werk gaan of naar school gaan en verdere verspreiding van het virus richting het najaar. Politiek is er brede steun om intensiever in te zetten op het beperken van deze risico's. Met deze nota wordt een voorstel gedaan hoe hierop ingezet kan worden.

Beslispunt

- **Gaat u akkoord met het beschikbaar stellen van middelen voor acties om risico's na de zomervakantie via zelftesten te beperken? Het gaat om een pakket van € 17,5 – 20,0 mln.**

Acties

VWS wil mensen bewust maken van de nog aanwezige risico's en het belang dat mensen zichzelf testen benadrukken. Zelftesten kunnen daarbij ingezet worden als een vorm van dijkbewaking, waarmee verspreiding van het virus voorkomen kan worden als mensen na een vakantie weer terugkeren naar werk en school of bepaalde risicovolle activiteiten ondernemen. Dit is van belang om een opmars van het virus in het najaar beheersbaar te houden. VWS wil daartoe de volgende acties uitvoeren:

1. Het beschikbaar stellen van zelftesten aan het onderwijs voor gebruik bij de start van het schooljaar. (reeds besloten)
2. Het beschikbaar stellen van zelftesten aan inkomende reizigers, met specifieke aandacht voor jongeren, op vliegvelden in juli en augustus.
3. Publiekscampagnes gericht op een brede doelgroep en het verspreiden van een brief naar alle huishoudens in de maand augustus, waarin mensen bewust gemaakt worden van risico's en het belang van zelftesten.
4. In het verlengde van de publiekscampagnes, het (starten met de voorbereidingen voor het) mogelijk maken van huis-aan-huis bezorging van zelftesten via een digitaal bestelportaal.

VWS heeft eerder zelftesten ingekocht voor het onderwijs tot aan de zomer. Omdat de behoefte in het onderwijs lager uit is gevallen dan de raming en er meer testen dan de raming zijn ingekocht vanwege vertraagde markttoelating van bij partijen ingekochte zelftesten is er een overschot aan zelftesten ontstaan. Er

hoeven daarom op dit moment geen nieuwe zelftesten ingekocht te worden om de acties uit te kunnen voeren en er blijven dan ook nog voldoende zelftesten over voor het beoogde risicogericht testen onder 12-18 jarigen in het onderwijs na de zomer¹. Hierover heeft VWS doorlopend contact met OCW.

Voor de acties 2,3 en 4 heeft VWS onvoldoende middelen beschikbaar. VWS voert hierover ook gesprekken met het ministerie van Financiën. De inzet is om voorafgaand aan het MCC tot overeenstemming te komen. Met deze notitie vragen we doorgeleiding naar de MCC om accordering van de financiële middelen te bewerkstelligen. Snelle besluitvorming is nodig omdat de zomer (en daarmee het verhoogde risico) aanstaande is. De bedoeling is dit onderwerp ook op te nemen in de maatregelenbrief die 6 juli naar de Tweede kamer wordt gestuurd. Daarbij willen we u meegeven dat de exacte hoogte van de kosten nog onzeker is. Hieronder gaan we in op de afzonderlijke acties waarover nog besluitvorming plaats moet vinden.

Actie 2: zelftesten voor inkomende reizigers

In de Tweede Kamer is een motie aangenomen van D66 en VVD om laagdrempelig testen aan te bieden op Schiphol en eventueel op andere belangrijke knooppunten. Daarnaast worden alle reizigers opgeroepen om zich te laten zelftesten bij thuiskomst. VWS is daarom voornemens om zelftesten uit te delen op de drie grote luchthavens. Schiphol zal hieraan meewerken, voor Eindhoven en Rotterdam vindt er nog afstemming plaats. Het uitdelen zal zowel risicogericht (feestvakantie, op basis van VCO, en rapportage RIVM (landen waar veel besmettingen uit komen) als steekproefsgewijs plaatsvinden (gele en groene landen). Tevens zal een zelftest worden gegeven aan mensen die daar om vragen, maar is het principe wel 1 zelftest per persoon.

VWS zal hiervoor gebruik maken van de zelftesten die al op voorraad liggen en partijen die de logistiek van de zelftesten regelen. Zie hieronder een grove inschatting van de kosten (gebaseerd op het uitdelen op 3 luchthavens in de periode van 12 juli tot 31 augustus):

3 mln. zelftesten zijn reeds ingekocht en liggen op voorraad ²	Geen extra kosten.
Transport tussen opslag en luchthavens: ca. 5.1.2b per rit met 1 trailer. 1 trailer kan ca. 90.000 zelftesten vervoeren.	Bij 3 mln. zelftesten > ca. 34 trailers á 5.1.2b per rit = €25.000-€50.000 in totaal
Opslag kosten op luchthavens	€20.000

¹ Daar komt bij dat er op dit moment een aanbesteding wordt voorbereid door Dienst Testen. Op het moment dat er te weinig zelftesten zouden zijn kan daardoor tijdig worden bijbesteld om na de zomer voldoende testen voor onderwijs te garanderen. Deze aanbesteding is opgenomen in de geaccordeerde begroting van Dienst Testen

² Deze testen zijn voor een gemiddeld bedrag van circa 5.1.2b per test ingekocht. Bij 12 mln. zelftesten gaat het om een bedrag van circa €16,2 mln.

Dagelijks vervoer tussen opslagplaats luchthaven en luchthaven	Voor ca. 5.1.2b dagen = €200.000
Kosten personeel, ompakken naar containers, afvalverwerking etc.	€1.000.000
Uitdelen op de 3 luchthavens elke dag. Voor entry screening is GGD Kennemerland voor 5.1.2b mensen elke dag ca. €250.000 per maand kwijt.	5.1.2b mensen in totaal elke dag op 3 luchthavens voor ca. 5.1.2b dagen = ca. €1.125.500 in totaal.
Flyers. zitten in Raamcontract en flyers Xerox afdrukken.	€100.000
Totaal	€2,5 mln. - €5 mln.

Daarnaast wordt er gekeken naar de uitbreiding van de GGD balie op Schiphol (deze zou onder de huidige contracten kunnen vallen), en mogelijk het inzetten van shuttle busverbindingen tussen luchthavens en de GGD teststraten nabij de luchthavens, en mogelijk het langer open houden van de teststraten (24/7).

Actie 3: Publiekscampagnes en een brief naar huishoudens

VWS wil in de zomerperiode inzetten op een aantal publiekscampagnes en in augustus een brief bezorgd hebben bij alle huishoudens. De boodschap is erop gericht om mensen bewust te maken van het feit dat het virus nog niet weg is, de risico's die er nog zijn en hoe mensen zelf aan het beperken van die risico's kunnen bijdragen. Daarbij zal veel aandacht gegeven worden aan het gebruik van zelftesten als mensen op vakantie geweest zijn en als mensen weer naar school of naar werk gaan. Ook in het najaar kunnen zelftesten een belangrijke preventieve rol blijven spelen. De campagne en de brief dragen bij aan een gedragsverandering waarbij het normaler wordt om zelftesten voor of na (risicovol) contact te gebruiken.

VWS wil zich in publiekscampagnes zowel richten tot een breed publiek als specifiek richten tot jongeren via tv, radio en social media. Hier is een geschat budget van € 1mln. voor nodig. De campagnes starten uiterlijk in de week voorafgaand aan het moment dat mensen thuis de brief ontvangen. Door de inzet van meerdere communicatiekanalen, waaronder ook de brief, wordt een zo breed mogelijk publiek bereikt.

VWS zal voor de brief gebruik maken van bestaande raamcontracten met partijen als Xerox en PostNL. Bij een verzending naar 5.1.2b huishoudens, met een prijs van 5.1.2b per brief is hier een budget van € 4 mln. euro voor nodig. De bezorgcapaciteit bij PostNL wordt geschat op 5.1.2b brieven per postdag. Dit betekent dat er 5.1.2b postdagen (ca. 3 weken) nodig zijn om de brieven uit te rijden. We voorzien dat we op zijn vroegst op 20 juli kunnen starten met het uitrijden van de brieven.

Publiekscampagne	€ 1.000.000,-
Brief naar alle huishoudens	€ 4.000.000,-

Totaal	€ 5 mln.
---------------	-----------------

Actie 4: huis-aan-huis bezorging

Los van het beheersen van de risico's in de zomerperiode moeten de hierboven voorgestelde acties ook helpen bij het bewerkstelligen van een gedragsverandering, waarbij het normaal wordt om jezelf voor en na risicovollere activiteiten te testen met een zelftest. Dit wordt gezien als een belangrijke dijkbewaking.

Om dit kracht bij te zetten is ook bekeken of huis-aan-huis verzending van zelftesten eenmalig mogelijk is. Een flitspeiling onder een panelgroep heeft aangetoond dat de Nederlandse burgers positief staan tegenover een dergelijke campagne. Door de testen eenmalig beschikbaar te stellen worden mensen in de gelegenheid gesteld om de testen 'uit te proberen' en zo gemotiveerd om ze in vervolg ook zelf aan te schaffen.

Verschillende mogelijkheden zijn onderzocht (zie bijlage), waarvan elke optie voor- en nadelen kent. De mogelijkheid van het beschikbaar stellen van zelftesten via een digitaal bestelportaal zien wij als het meest doelmatig. Huishoudens kunnen dan via het portaal eenmalig aangeven of zij zelftesten willen ontvangen, waarna deze zelftesten in brievenbuspakketjes naar een huisadres verstuurd worden. Het gaat daarbij om 2 zelftesten per postcode-huisnummer-combinatie. Daartoe is het nodig dat er een bestelportaal met voldoende servercapaciteit (om)gebouwd wordt, en dat zelftesten omgepakt worden naar brievenbuspakketten, waarna ze verzonden kunnen worden. Het lukt niet om alle huishoudens (die dit willen) voor het eind van de zomerperiode doelmatig en zonder onrechtmatigheden voor VWS van zelftesten te voorzien. Dat wordt dan ook niet voorgesteld.

We zien wel een toegevoegde waarde in de loop van september en moeten dan nu starten met de aanbesteding van benodigde diensten, het bouwen van het portaal en het ompakken van de testen.

Op basis van opgedane ervaringen schatten we in dat maximaal 25 procent van de huishoudens van het bestelportaal gebruik zal maken. Bij het verstrekken van twee testen per huishouden zijn circa 4 mln. zelftesten nodig. Deze zelftesten zijn reeds ingekocht en op voorraad. We schatten de totale kosten van het huis-aan-huis bezorgen via een bestelportaal op €10 mln. euro. Dit is exclusief de kosten van de zelftesten die reeds in de voorraad beschikbaar zijn³. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Ompakken zelftesten tot brievenbus klare pakketten en verzending naar huishoudens	€ 5.000.000,-
Nader te bepalen: brief naar alle huishoudens met bestelcode	€4.000.000,-
Bouw bestelportaal	€ 500.000,-

³ Deze testen zijn voor een gemiddeld bedrag van circa 5.1.2b per test ingekocht. Bij 1.2 mln. zelftesten gaat het om een bedrag van circa €21,5 mln.

Overige kosten	€ 500.000,-
Totaal	€ 10 mln

Rekening houdend met aanbestedingstijd en bouw- en ompaktijd is het van belang om nu al van start te gaan om levering na de zomerperiode mogelijk te kunnen maken.

Bijlage 1: verkende opties huis-aan-huis bezorging

Voorkeursoptie: bestellen via een portaal

- **Doelmatigheid:** mensen kiezen er bewust voor om zelftesten te bestellen. Daardoor ook grote kans dat het bij mensen terecht komt die ze gaan gebruiken.
- **Organisatorisch benodigd** Drukken en verzending van brieven met een bestelcode. Transport van zelftesten naar een fulfilment-partij die de zelftesten ompakt naar brievenbusklare verpakkingen. Verzending van de verpakkingen. Een digitaal bestelportaal, eventueel aangevuld met een telefonisch bestelportaal en een registratiesysteem.
- **Benodigde zelftesten** Bij 2 per huishouden en het plaatsen van bestellingen door 25% van de huishoudens zijn circa 4 miljoen zelftesten nodig. Deze testen zijn beschikbaar.
- **Realiseerbaarheid.** PostNL heeft aangegeven dat zij max. 5.1.2b brieven per postdag kunnen bezorgen. Het uitrijden duurt dan 5.1.2b postdagen. De brieven worden dan niet op naam verzonden maar "aan de bewoners van". Daarna kan besteld worden en kunnen de testen in de periode augustus en september bezorgd worden. PostNL gaat daarbij uit van een capaciteit van 5.1.2b bezorgingen per week, waarbij de testen binnen 72 uur bezorgd worden.
- **Risico's:** De fulfilment en het transport naar de fulfilmentpartij is niet gecontracteerd. Ook het digitale bestelportaal, registratiesysteem en eventueel een telefonisch kanaal is niet gecontracteerd. Dit moet tijdig aanbesteed worden Het tijdig realiseren van het digitale bestelportaal in combinatie met voldoende servercapaciteit om piekbelasting op te vangen is een uitdaging.

Verkende alternatieven:

Verzending zelftesten naar alle huishoudens: Bij deze optie krijgt elk huishouden een setje met 2 zelftesten thuisgestuurd. Het voordeel is dat iedereen bereikt wordt, maar daarmee ook grote kans dat mensen die zich niet willen laten testen de testen ongebruikt laten of weggooien. Dit maakt deze optie minder doelmatig.

Zelftesten ophalen bij ophaallocaties: Bij deze optie krijgen mensen een brief met een voucher, waarmee ze bij een ophaallocatie een zelftest kunnen afhalen. Ook hier moeten mensen zelf actief iets doen om de zelftesten te bemachtigen, wat de kans ook groter maakt dat mensen die deze moeite nemen de testen ook daadwerkelijk gaan gebruiken. Vraagt wel contractering van en fijnmazige verspreiding naar ophaallocaties.

Vergoeden van de aanschaf van zelftesten door burgers zelf: Bij deze optie kunnen mensen bij bestaande verkooppunten van zelftesten eenmalig gratis twee zelftesten ophalen. Gelet op de vele verkooppunten van zelftesten is het opzetten van een dergelijke regeling complex en tijdrovend. Daarbij komt dat uitgezocht moet worden in hoeverre het juridisch mogelijk is om de winkelier te compenseren zonder dat er sprake is van staatssteun.